

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre . . . 2 kor.
Fél évre . . . 4 .

Egészévre . . . 8 kor.
Egyes szám ára . . 20 fil.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendők. Hirdetések, valamint nyilttéri közlemények másrészt áron számíttatnak.

A kirándulások előmozdítása érdekében.

Az ismeretek szélesbítésének, a tapasztalat gyűjtésnek kellemes és szórakoztató módja a kirándulás, melynek eszméje mind szélesebb körben hódít s ma már — mondhatni — közzsükeget képez.

A szépet, kellemest a hasznossal a társas kirándulások egyeztetik össze leghatékonyabban. A tanulmány-utazás a modern nevelésnek elismert eszköze.

Midőn a természet szépségének fenséges pompáját kifejti, felnőttek társasága, tanuló-íjak csoportja utra kel, hogy gyönyörködjék más vidékek változatosságában, hogy a hírből, vagy halvány leírásokból ismert foglalkozásokat, népszokásokat, alkotásokat, természeti ritkaságokat, történelmi és egyéb nevezetességeket a helyszínen szemlélve, megfigyelve ismereteit gyarapítsa, tapasztalatait öregbítse.

Ki tudná leírni az előnyöket, melyek ilyen kirándulásokkal kapcsolatba hozhatók.

Természetes, hogy a kirándulók azokat az helyeket keresik fel szívesebben, ahová kényelmesebben eljuthatnak, ahol a természet szépsége elragadó, ahol a kulturális haladás, az ipari, — művészeti — s egyéb alkotások érdemesek a megfigyelésre, a tanulmányozásra és az utazók jogos igényeiknek megfelelő kényelmet és megfelelő támogatást is találnak.

Kérkedés nélkül állíthatjuk, hogy a Zsilvölgynek megvannak nagy részben a jelzett vonzó előnyei. Krivádiától 800 méter magasság-

ban merész kanyarulatokon, mesteri áthidalásokon s alagutakon át, égbenyuló köszirtek és vadfenyvesek között, mélyen fekvő völgyekben csillogó patakok fölött, káprázató vizesések mellett a legnagyobb biztonsággal szállítja a vonat a nap és éj minden szakában az utast ide a harmadfélezer métert meghaladó bércek által övezett magasan fekvő völgykatlanba, ahol az ipari munkásság alig három évtized alatt méltán csodált alkotásokat létesített, ahol a kultura és a hazafiság megingathatlan bástyát emelt a magyar nemzeti eszmének, ahol a szétszórta pásztorkunyhók helyén Petrozsény, Hunyadvármegyének legnépesebb s legnagyobb forgalmu községévé fejlődött mesésen rövid idő alatt, ahol a Szurdok-szoros leírhatlan szépsége, a Bóli-barlang csodás képződése minden szemlélőt bámulatba ejt.

Völgyünknek eme ritka sajátosságai tapasztalás szerint vonzzák ide a kirándulókat, kik tavasztól késő ősziig nagy számban s távol vidékről el látogatnak hozzánk s nagy elismeréssel adóznak az itt látott és tapasztaltakért.

Hogy az idegen forgalom anyagi előnyt is biztosít az egész vidéknek, különösen Petrozsénynek, azt nem kell bizonyítani. Ennek és a kitüntető érdeklődésnek méltánylása azonban elengedhetlen kötelességünk, hogy mi kitelhetőleg gondoskodjunk a kirándulók kényelmének lehető biztosításáról s arról, hogy elősegítsük, megkönnyítsük a kirándulók célját.

Gondoskodni kellene mindenek előtt egy illusztrált zsilvölgyi utmutató kiadásáról s forgalomba hozataláról oly módon, hogy azt távolabb eső városok vasuti állomásainál s könyvtárusainál

megkaphatnák a kirándulók. Szervezni kellene Petrozsényben egy kalauzoló-bizottságot, melynek tagjai utbaigazítással szolgálnának a kirándulók-nak és a kiadandó zsilvölgyi kalauzban meg lenne jelölve, hogy hova forduljanak a kirándulók utbaigazításért. Ugyanerre a vasuti állomásnál feltűnő helyen kifüggesztendő értesítés figyelmeztetné a kirándulókat. A kirándulókakkal szemben még egyéb kötelességünk is volna, melynek teljesítésével községünk s vidékünk fontos érdekeit mozdíthatnánk elő.

Kíváncs volt, hogy ezzel az eszmével a hivatottak komolyan s mielőbb foglalkozzanak.

Az ipartestület közgyűlése.

Csendben, csaknem észrevétlenül végzi törvény-szerint reá ruházott feladatát a „Petrozsényi és Járási Ipartestület”. Létezéséről ugy a napi események hivatott krónikása a sajtó, valamint a közbeszéd alig tesz említést. Pedig ez az élő organizmus figyelemre méltó tevékenységet fejt ki, amit a folyó hó 20-án tartott közgyűlés elé terjesztett (lapunk előző két számában közölt) előjárásági évi jelentés is igazol.

A közgyűlésnek két fontos körülmény adott ez-uttal különös jelentőséget, az, hogy a testület fennállása óta ez volt a tizedik — tehát jubiláris — közgyűlés és hogy tisztújítás volt, mely iránt szokatlan érdeklődés mutatkozott s bár nem nyomatókos, de figyelmek kivül nem hagyható áramlat az eddigi előjárók ellen igyekezett hangulatot kelteni, de eredménytelenül.

A közgyűlésen mindvégig jelen volt Andreics János kir. bányatanácsos bányagazgató, mint diszelnök, kit a tagok lelkes éljenzéssel fogadtak s az ülés megkezdése előtt a kisipart, a kisiparosok érdekeit érintő ügyekben értekezett a tagokkal s több praktikus kérdés és üdvös eszme képezte megbeszélés tárgyát. Amit külön fogunk ismertetni.

„PETROZSÉNY ÉS VIDÉKE” TÁRCZÁJA.

Erkölcsei nevelés.

(Az új Tanterv és Utasítás alapján.)

A népiskolának kettős-célja van: oktatás és nevelés. Természeténél fogva majdnem minden fajta iskola, legnagyobb gondot az oktatásra fordít, hátrébe szorítva a nevelést; de ez ellen mindenütt, főleg a népiskolákban, küzdenünk kell.

A népiskola a gyermeket oly zsenge, fogékony korban kapja, hogy nevelő munkássága itt a legfontosabb. Az oktatásnak a neveléssel párhuzamosan kell haladnia, egy egész ember kiképzését kell előkészítenünk, tehát erkölcsi életét is. Az iskola veti meg alapját az egyéni becsületnek, a vallási, polgári és hazafiúi erényeknek.

Az erkölcsi nevelésnek biztos alapja és erős eszköze a vallás. Egy magasabb, tisztább légkörbe emeli a gyermeket; szívet, lelkét nemessé, fogékonytá teszi a jóra.

Míg a tanítás módja a tárgy természetéhez alkalmazkodik és szabályokba foglalható, addig a nevelés módja csupán a tanító egyéniségtől függ. Nem a szó, hanem a tett, a cselekedet, a tanító erkölcsi élete van hatással a gyermekekre.

Az erkölcsi életben három mozzanatot különböztetünk meg: az erkölcsi érzést, az erkölcsi cselekedetet és az erkölcsi belatást. Az erkölcsi érzés, azaz érzés, melynél fogva a mások cselekedeteit bíráljuk meg, amely megfelelő cselekedetre ösztönöz bennünket, tehát a másokkal való érintkezéskor ébred lel-

künkben. Az erkölcsi érzésből az ösztönzések folytan fakad az erkölcsi cselekedet. Az erkölcsi érzéseinken és cselekedeteinken való elmélkedésből ered az erkölcsi belatás. Ez a három mozzanat egymással szorosan összefügg; az érzésben benne van a cselekvésre ösztönzés és dereng a belatás is. A gyermek előbb csak homályosan érzi az erkölcsi, cselekedni alig tud, mert hiányzik a tapasztalat és tudás. Azután tanulja meg a cselekvés módját és végül tudatosan, belatásból cselekszik. Első tehát, hogy az érzést lelkében átélje és csak azután cselekedjék. Ezért fontos a tanító példája, mert az intelmeket nem mindig érti meg, de a cselekvés hat a lelkére. A tanító cselekvésének, a tanítással összhangzónak kell lennie, mert csak úgy hisz az erkölcsi tanításban és úgy becsüli tanítóját. Ha értelme fejlődött, akkor rávehetjük, hogy érzésén és cselekvésén elmélkedjék. Az erkölcsi nevelésnek egyik főelve: *a cselekvésről nem kell sokat beszélnünk és elmélkednünk, hanem cselekedtetnünk.*

Most lássuk az erkölcsi nevelés főbb mozzanatait külön-külön.

Az erkölcsi érzések nagy részét a gyermek a szülői házból hozza, más részét az iskolai élet kelti benne. Az iskola egy külön világ, hol a gyermek részint társaival, részint a felnőttekkel érintkezik. Ez érintkezések döntők érzésvilágának alakulására.

A tanító viszonyát a tanulóhoz egy főérzés: a szeretet teszi erkölcsileg termékenynyé. A gyermeknek éreznie kell, hogy tanítója szereti, akkor bizalommal, ragaszkodással, hálával és tisztelettel telik el iránta. Amely gyermek szívében a szeretet gyökeret vert, az

fogékony minden erkölcsi érzés számára. A szeretetből fakad az engedelmség, így tanulja meg az egyenlőség és igazságosság alapvető érzéseit, hogy itt mindenkinek ugyanazok a kötelességei és jogai, vagyon, rang és felekezet nélkül. A tanítónak szeretnie kell tanítványait, de azért igazságosnak kell lennie irántuk, hogy a gyermek szívét tiszta, nemes érzések járják át, mert az kihat egész életére. Érezze magát a jónak világában, mert ilyen légkörben a fegyelem, rend, tisztaság kényszereszközök nélkül tarthatók fenn.

A helyesen előkészített és tapintatosan rendezett iskolai ünnepélyek, a hazafias ünnepélyek is, nagy hatással vannak a gyermek érzésvilágára.

Sok erkölcsi érzés származik, a gyermekeknek egymással való érintkezéséből is. A tanító némileg irányozhatja ezt az érintkezést. Az erkölcsi élet alapelve, hogy másért, másokért is élni tudjunk és ne a magunk hasznát keressük, hanem másokon segítsünk és a köznek használjunk. Ez a baráti és bajtársi viszony érzése. Az összetartás és összetartozás érzése is, az iskolai élet folyamán keletkezik, melyekből később a polgári és hazafiúi érzések fakadnak. A jól vezetett iskolákban mindezek az erkölcsi érzések önként jelentkeznek. A közös munka, a közös játékok, hozzászoktatják a gyermeket az együttműködésre, a szervezkedésre, a szabad, önkéntes engedelmségre, melyek mind a jellemképzés eszközei. Felébred bennük az összetartozás érzete, tudatára jönnek, hogy az iskolának közös becsülete van, mely ellen senkinek sem szabad vétetni.

Az erkölcsi érzés a cselekvésben érvényesül, de ez érvényesülés sokszor áldozatok árán történik, ami-

Az iparhatóság képviseletében Jancsó Ferenc szolgabíró, mint iparhatósági biztos ellenőrizte a tanácskozás törvényes menetét, akit megjelenésekor zajos éljenzéssel üdvözöltek a tagok.

Mintegy száz iparos jelent meg a délután 3 órakor kezdődött közgyűlésen, melynek kitűzött tárgyait Zádory Károly titkár referálta és pedig:

1., az évi jelentést helyeslőleg tudomásul vette, az abban foglalt indítványokat és javaslatokat elfogadta, a kinyomatott — 20 oldalra terjedő — jelentést a tagok között kiosztani rendelte a közgyűlés;

2., a múlt 1905. évi zárszámadás jóváhagyatott s a felmentvény a szokott óvások fentartásával megadatott;

3., a folyó évi költségvetés szintén az előjáráság javaslata értelmében egyhangulag elfogadtatott.

Következett a választás, melynek megkezdése előtt Joanovits János elnök a maga és az előjáráság nevében lemondott, megköszönve a megválasztásukkor bennük helyezett bizalmat.

Zádory K. titkár, mint olyan, akit a választás személyileg nem érint s akinek tiszteltbeli állásánál fogva alkalma volt az előjáráság, különösen Joanovits elnök és Krausz József pénztárnok lelkiismeretes, odaadó és buzgó működését méltányolni, melyről a legnagyobb elismeréssel nyilatkozik s indítványozza, hogy a közgyűlés az elnök és pénztárnoknak s a lelépett előjáráságoknak szavazzon köszönetet sikeres működésükért. Az indítványt lelkesedéssel s egyhangulag elfogadta a közgyűlés s felkérte Andreics János díszelnököt, hogy a választási eljárást vezetni sziveskedjék, ami az ő elnöke mellett a legszebb rendben s egyhangulag ejtetett meg.

A tagok vállukra emelve eljeneztek Joanovits Jánost, mint újból kikiáltott elnököt. Választási elnök az alapszabályok rendelkezését szem előtt tartva, felkéri a tagokat, hogy ámbár egyedül a régi elnök nevet hangoztatják, de ha van tiz tag, aki névszerint szavazást kíván — jelentkezze s miután ilyenek nem jelentkeztek, és nem ajánlottak egy állásra se megnevezett egyént, a választási elnök az egyedül ajánlottakat egyhangulag megválasztottnak jelenti ki s az eredményt kihirdeti, mely szerint:

Elnök: Joanovits János. Ügyész: Dr. Rosenberg Ignác, Pénztárnok: Krausz József. Előjárók: Schaffer Mihály, Figuli Antal, Földéaki József, Eisler Ferenc, Bányai József, Bartalics János, Róth Frigyes, Róth Ede, Kozák György, Krachtusz István, Markovits Márton. Vrbász Ignác, Grosz Jakab, Groschek Viktor, Ujhelyi István, id. Fodor István. Pót-tagok: Csücs Markusz,

Szentgyörgyi Ferenc, Tute József, Dunay Mihály, Borsi István és Doda Károly. Számvevők: Tassy Lajos, Hornyacsok Lajos, Éder Ottó.

A választás eredményét osztatlan helyesséssel, zúgó éljenzéssel fogadta a közgyűlés.

Joanovits János a maga és a megválasztott előjárók nevében megköszönté az osztatlan bizalmat s ezzel a közgyűlés véget ért.

Vidéki levél.

Lupény, 1906. május 18.

Maderspach-társasvacsora Lupényben. Az érdem elismerésének, az érdeklődő hazafiságnak, az elvűségnek magasztos ünnepe folyt le Lupényben folyó hó 17-én Maderspach Viktor ur volt képviselőjelöltünk tiszteletére, ki tán leginkább lett volna hivatva a Zsily érdekeit képviselni. Lelkes kifejezője volt ez ünnepély azon törhetetlen hűségnek és ragaszkodásnak, melylyel volt képviselőjelöltünk s 48-as zászlóhoz még a választások lezajlása után is ragaszkodunk. A társasvacsorán — melyen mintegy 100 választópolgár vett részt — elsőnek Szaláncy Zoltán, társulati hivatalnok üdvözölte zászlónknak kiváló harcosát, mai ünnepünk és tiszteletünk tárgyát Maderspach Vikort. Maderspach megköszönve a Zsilyölgy közönségének iránta tanusított érdeklődését és ragaszkodását a további összetartásra emelte poharát a tőle megszokott szónoki hűvel előadott beszédében, különösen hangsúlyozva a hivatalos pressiónak a lefolyt választásra tett hatását. Ez utóbbi megjegyzésből kifolyólag az ügy egyik lelkes harcosa Grensberger a.-b.-iszkronyi államásfőnök Jancsó Ferenc szolgabíróét éltette, kiemelve nevezettnek a volt jelöltünk és zászlónk iránt tanusított önzetlen érdeklődését, anélkül, hogy ez érdeklődés hivatalos kötelezettségeibe ütközött volna. Jancsó szolgabíró megköszönve az üdvözlést, hatásos beszédében a 48-as eszmék iránt lelkesedő s a mellett hűen kitartó hátszegvidéki választókat éltette. Katzander dr. és Huszt vulkáni mérnök lelkesítő beszédében igen szép eszméket fejtegetve nagyban emelték a már amúgy is lelkes hangulatot. Ezek után közkívánatra a polgárság nevében Simon Balázs lupényi kereskedőt akarta hallani a szép számú közönség, ki a közóhájának engedve az Urikány Zsilyölgyi közönségben R. T. vezetőit, Krizkó Bohus, Küllay Elemér és dr. Kálmán József igazgatókat éltette igen szép szavakkal, kiemelve beszédében Lupény és vidéke népe és polgársága iránt kifejtett üdvös működésüket. Mint az ügy egyik legkiválóbb harcosát és tevékenyebb szereplőjét dr. Katzander József lupényi bányatársulati fő-

orvost, Jancsó Lajos ny. adóhivatali ellenőrt éltette. Jancsó Lajosért emeltek poharat előbb Kirchlechner Imre, utána Grensberger vasuti hivatalnok urak. Dicséret és elismerés illeti a lupényi és vulkáni vasuti hivatalnok urakat, kik e szép ünnepélyen is résztvételükkel kimutatták a 48-as eszmék iránti lelkesedésüket. A vacsorának a legkedélyesebb hangulatban a hajnali órák vetettek véget, szétoszolván akkor azon reményben és hitben, hogy a 48-as eszmék a Zsilyben e lefolyt választási harcra oly talajt nyertek, mely rövid időn a legszebb virágokat fogja teremni. **Székely Góbé.**

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Bocska-ünnepély Petrozsényben.** A petrozsényi ev. ref. egyházközség, az érdeklődő közönség részvétele mellett f. évi május hó 20-án, Bocska emlékére és a bécsi béke 300 ik évfordulója alkalmából, B o c s k a y - ü n n e p é l y t rendezett. Az ünnepély sorrendje volt: 1. Begyűlő ének, XIV. dicséret. 2. Invokáció, I. dicséret. 3. XC. zsoltár. 4. Ima és ünnepi beszéd, tartotta Kósa Mihály lelkész. 5. Himnusz. Ez ünnepély alkalmából a B o c s k a y - a l a p r a közadakozásból begyűlt 20 kor. 20 fillér, mely összeg beküldetett rendeltetése helyére.

— **Előkelő utiráság** rendez kirándulást Petrozsénybe és vidékére Déváról. A kiránduló-társaság a vármegye központján most szervezkedik s illusztris tagjai között lesznek vármegyénk alispánja, főügyésze, a kir. törvényszék elnöke és még számos előkelőség, akik június hó 9-én este 9 órakor érkeznek s társasvacsora lesz, melyen a petrozsényi intelligenciával kívánnak megismerkedni, 10-én reggel kirándulás Szurdokba, délen Petrozsényben társas ebéd, mely után kirándulás a Boli-barlanghoz kocsiokon s az ottani állomástól fél 6 órakor visszautazás Dévára. A részletes programot legközelebb módunkban lesz ismertetni. A kirándulást az „Erdélyi Kárpát Egyesület” rendezi s a résztvenni kívánók felkértemek, hogy június 1-ig Buda Imre rendezőnél (Déva, Takarékpénztár) jelentkezni sziveskedjenek, hogy az elszállásolás, ételmezés stb.-re nézve intézkedni lehessen.

— **Eljegyzés.** V á r a d i Béla petrozsényi m. kir. államvasuti altiszt eljegyezte Waldner Szerént, Waldner Farkas nagyváradi kereskedő kedves leányát.

— **A m. kir. csendőrség** tisztii állományában nagyszámú áthelyezés történt, minket közvetlenül ez érdekel, hogy Harsányi Barna hadnagy a hátszegi szakasz parancsnokává nevezetett ki. A csendőr tisztikarban ez a szokatlan nagyszámú áthelyezés azért vált szükség-

dón önző hajlamaink kielégítéséről le kell mondanunk. E tekintetben is a tanító példája fontos. A gyermek tanítójában a tökéletesség mintaképét kell hogy lássa mindenben, de főleg cselekvésében őt utánozza. Ezért meg kell szoknunk mindig és minden körülmények között helyesen cselekedni és mindent megtenni, hogy a gyermekeket is az erkölcsi cselekedethez szükséges erőfeszítésre szoktassuk. Legfőbb eszköz e tekintetben a kötelesség teljesítésnek nyugodt, következetes megkövetelése. Ha a gyermekeket rászoktattuk, hogy kötelességét a tanító egyszerű intésére teljesítse, akkor mindennemű erkölcsi cselekvésnek megvetettük alapját. A megszokás megkönnyíti a lemondást és a kötelességtudás magában hordja jutalmát, emeli önértéküket és megelégedéssel tölti el lelküket.

A tanító komolyan megköveteli a kötelességek pontos teljesítését, a cselekvést, de kéréslehetlenül üldözi minden ebbeli mulasztást. A cselekvésre hathatós motivumok a büntetések és a jutalmazások. Természetesen nagyon kell vigyáznunk, mind a kettő helyes alkalmazására, mert ellenben amennyit használunk, ugyanannyit romthatunk. A tulságos dicséret gőgössé, önhitté teheti a gyermeket; a tulságos büntetés pedig megalázza, elkészeríti, dacossá alatomossá teszi. Ezért legyen igazságos a jutalmazás és büntetés.

Az erkölcsi érzést és cselekedetet követi az erkölcsi belátás. A gyermeket az erkölcsi belátásra úgy kell rávezetnünk, mint egyéb elméleti igazságokra; saját tapasztalatai alapján kell átlatnia az erkölcsi igazságot, hogy az valóságos fölfedezés módjára vésődjék lelkébe, akkor remélhetjük, hogy hatással lesz reá és irányozni fogja cselekedeteit. Éreznie kell először az erkölcsi viszonyt és amiután megfelelően cselekedett átlatnia. De ez a belátás több fokon halad. Először midőn ösztönszerűen, pusztán érzését követve téli meg és teszi a jót; ekkor a tanító rövid tételekbe

foglalja az igazságot. E célra legalkalmasabbak a nagy gondnal kiválasztott példabeszédek és közmondások. Később, midőn érzésvilága és tapasztalatai bővülnek, ráviszszük, hogy a cselekedetekről és viszonyokról erkölcsi ítéletet mondjon és az ítéletben rejlő erkölcsi mértéket megtalálja. Végül pedig odaig vezetjük, hogy az így megszerzett főbb erkölcsi igazságok kapcsolatát is átlássa, erejét mérlegelhesse, így bizonyos egységes erkölcsi felfogásra tegyen szert, amely a későbbi életében kifejlődve, cselekedeteiben vezethesse.

Az erkölcsi oktatást az iskolai élet minden mozzanatához kell kapcsolnunk. De főleg az oktatás ad alkalmat az erkölcsi eszméltetésre; az oktatást átszövik a különböző erkölcsi vonatkozások.

Minden tantárgy az erkölcsi felfogás fejlődésének szolgálataiban áll; első sorban a magyar nyelv és történet. A magyar olvasókönyv egyik feladata, hogy művészi alakításban oly képít szolgálta az életnek, melyek egyszerűbbek, tisztábbak, mint a köznapi életei, melyeket a gyermek tárgyilagosabban szemlélhet, mintha saját, vagy barátainak, ismerőseinek cselekedeteiről volna szó. Tehát azok az olvasmányok a legjobbak, melyek emberek és emberi cselekedetek nemes, buzdító példáját állítják a gyermek szeme elé, feltéve, hogy megérti a dolgot és azokkal az emberekkel némileg azonosíthatja magát. Legyen az olvasmány művészi, azaz egyszerű, belsőleg igaz és tisztá. Tárgítsa a tanuló szűk tapasztalati körét, állítsa elevenen szeme elé, azt a költött világot és tüntesse fel előtte belsőleg igaznak: akkor erkölcsiileg is képző lesz. Később ha már tud elmélni, alkalmazhatunk olyan olvasmányokat, melyek a már megszerzett erkölcsi tanulságot csak megérzik; ilyenek a mese, parabola, allegoria. stb.

Mihelyt a tanuló némileg megérett a történeti belátásra, az elméleti erkölcsi képzés igazi betetőzője,

a történet lesz. A történetből kell megszeretnie nemzetét és megbecsülnie a társadalmi és állami rend erkölcsi alapjait. Lássa a gyermek, hogy ezen a földön egy ezredéven át éltek és küzdöttek a magyarok. Ismerje meg a magyar nemzet jeleseit, kik éltek és haltak a hazáért. Érezze, hogy annyi nemzedék közös munkájának köszönheti életének javait. Így önkéntelenül támad lelkében a nemzet nagyjainak tisztelete, a hon szeretete és az összetartozás érzése.

A földrajz is erkölcsnemesítő tárgy. Ha a tanuló járatos hazája földrajzában, jobban szereti ezt a földet, mert az az értelmén át érdekli szívet.

A természet megismerése is kihat erkölcsiségére. A tudás nemesíti a szívet, a nyugodt, fejlett gondolkodás elveszi az indulatok hevét. A művészi tárgyak hasonló hatással vannak.

Most az a kérdés, mily erkölcsi eszmény irányában fejlesszük, az említett dolgok alapján a gyermek lelkét? Neveljük a való életre. Örözködjünk a hazugságtól, még ha jó célzatu is és óvakodjunk a tulságos érzelmességtől. Legyen józan erkölcsi tanításunk. Három vezéreszme lebegjen szemünk előtt. Az első a becsület érzése. Láttassuk át a gyermekkel, hogy az erkölcsi kötelesség hű teljesítése, a becsületérzése, az életben való igaz boldogulásnak is legjobb alapja. Töltsük be lelkét a becsület ember kötelesség-tudatával és önértékeléssel, hogy tudja önmagát és másokat is megbecsülni. Kant, a nagy német filozofus mondta: „becsüld meg magadban és másokban az emberi méltóságot”. Második vezéreszménk legyen a munka szeretete. A becsületes munka szerzi meg a lélek nyugalmát és boldogságát. A harmadik a szeretet, az odaadás. Tiszteljük Istent, szeressük embertársainkat, segítsük őket erőnkhöz képest. Szeressük hazánkat, népünket, királyunkat.

Ha ezekhez az eszményekhez közelebb juttatjuk tanítványainkat, akkor a haza és az emberiség javára becsületesen munkálkodtunk közre.

Babics Jozefa,
áll. tanító.

gessé, mert egyes esendőtisztiek (szárny- és ssakas-parancsnokok) a Fejérváry-kormány alatt felsőbb parancs következtében kénytelenek voltak a karhatalmi erőszakot alkalmazni azon tisztviselők ellen, kiket a mostani alkotmányos kormány visszahelyezett állásukba s akikkel a esendőtisztiek a szolgálati viszonyokból kifolyólag kénytelenek gyakrabban személyesen érintkezni. Ezt a szolgálat által megkívánt barátságos érintkezést tehát csak a kölesönös áthelyezések által lehetett helyreállítani, miáltal úgy a politikai hatóságok vezetői, valamint a esendőtisztiek is sok kínos jelenettől szabadulnak.

— **Szülői összejövetel.** Redl Frigyes társulati tanító iskolájában Andreics bányatanácsos intenciója szerint f. hó 13-án tartotta a második szülői értekezletet, melyen részt vettek a bányatanácsoson kívül a szülők is nagy számban. Redl társulati tanító, mint előadó azokról a nagyfontosságú ténykedésekről beszélt a szülők előtt, mik a gyermek-nevelést előbbre vihetik a Zsilvölgyben, ha a tanítók és szülők együtt fognak dolgozni a jövő nemzedék érdekében. Majd az alkalomnak bénító és idegrontó hatását rajzolta, meglepő erővel, bizonyítva azt, hogy a bányász nép ismeretes szegénységének egyik sajnálatos előidézője éppen a szesz italok mértéktelen élvezete. A nagyhatású beszédet a szülők szíves éljenzéssel honorálták. Redl tanító beszédének elhangzása után szólott a megjelent bányász-szülőkhöz Andreics bányatanácsos is. Szavai, mik közvetlenek és igazán szívből jöttek voltak, ismét azt a hitet érlelték meg a megjelentekben, hogy a bányász nép jövő boldogulását és tisztességes megélhetését igazán szívén viseli. Olyan kijelentéseket tett a gyűlés előtt, mik nagy horderejűknél fogva igaz örömet keltenek az egész vonalon. Ugyan ő praktikus terveket készült megvalósítani az állattenyésztést illetően is.

— **Félfaru vasúti-jegy a szanatoriumi gyűlésre.** A József Kir. Herceg Szanatorium-Egyesület annak a közlésére kér fel, hogy Kossuth kereskedelmi miniszter a Budapesten, június 10-én tartandó egyesületi közgyűlésre az államvasutakon fel és le való utazásra érvényes félfaru vasúti jegyet engedélyezett. A jegy június 8-tól 16-ig érvényes, akik a jegykedvezmény igénybe akarják venni, irjanak a József Kir. Herceg Szanatorium Egyesületnek Budapestre, IX., Ferenc-körut 36. szám alá.

— **A bukaresti kiállítás.** Eltérőleg a román kormány által előbb kitűzött s a hazai lapokban közzétett határidőtől, június hó 14-én lesz ünnepélyesen megnyitva és tart november hó 14-ig és így az országos kiállítás és jubileumi ünnepségekre utazók érdekében a határátlépésnél előírt utlevél-szabályok hatályon kívül helyezésére vonatkozó rendelet is ezen időtartamra függesztő föl az utlevél-kényszert, melyet eltérően értelmeznek. Ugyanis az orsovai m. kir. határszéli rendőrkapitányságnak 1906. számú átiratára hivatkozással az utlevél rendőri teendőikkel megbízott szurduki vámtörőrendeltség vezetője értesítette Petrozsény község előljáróságát, hogy a lapunk legutóbbi számában szó szerint közölt 41736—1906 sz. belügyminiszteri rendelettel — szerinte — „az utlevél-kényszer fizárólág csak azokra nézve lett felfüggesztve, akik Romániából Magyarországra jönnek és nem egyszersmind azokra nézve is, akik Magyarországból Romániába lépnek. Ebből önként következik, hogy a határon csak azon egyének eresztetnek át, azaz Romániába ki, akik rendes utazásra érvényes okmányokkal ellátva vannak, mások visszautasítottak.” És kéri a vámmellenőr ezt köztudomásra hozni. Előre becsajjtva azt, hogy a miniszteri rendeletet csak az jogosult magyarázni, aki azt kiadta, annál fogva annak illető értelmezését a hivatkozott miniszteri rendelet tartalmával és intenciójával ellenkezőnek tartjuk. A hivatkozott miniszteri rendelet így szól: „A román kormány a Romániába utazókra vonatkozólag a határ átlépésnél előírt szabályokat az ó-naptár szerint november hó 1-ig hatályon kívül helyezi”, továbbá: „a bukaresti kiállításra, illetőleg ünnepségekre utazók kényelmére való tekintettel a kiállítás tartamára azon utasokra nézve, akik Romániából Magyarországra jönnek, az utlevél kényszert felfüggeszttem”. Ebből egyebet nem lehet érteni, mint azt, hogy a Romániába belépést a román kormány és a Magyarországra belépést a magyar kormány megengedi, aki az egyik országba belép, annak a másikkal okvetlen ki kell lépnie s így a belépés engedélyezésébe a kilépés megengedése benne foglaltatik. Ha pedig az orsovai határszéli kapitányság értelmezése volna helyes, akkor az utazók

semmi kedvezményben sem részesülnének, mert éppen úgy, mint máskor „rendes utazásra érvényes okmány” nyal kell ellátva lenniük”, tehát nincsen tekintet se az utazók kényelmére, se az utlevél-kényszer nincsen felfüggesztve. Tekintettel arra, hogy előre láthatólag számosan mennek vármegyénkbe a kiállításra, Petrozsény község előljárósága szolgálati uton a hivatkozott belügyminiszteri rendelet minden kételyt kizáró magyarázata iránt előterjesztést tett.

— **Cirkusz Petrozsényben.** Beküldött előleges jelentés szerint Nagy Antal társulata június 5-én kezd meg előadásait. Személyzete 30 tagból áll és 14 idomított lóval tartanak érdekesnek ígérkező előadásokat. A szerkesztőségünkkel felmutatott bizonyítványok s hírlapi tudósítások elismeréssel dicsérik a műlovarda-társulatot.

— **A Biophon-színház** szerdán megszüntette petrozsényi előadásait s Lupényben is nagy tetszéssel fogadják produkcióit. Képei igen jók, változatosak, érdekesítők. Érdemes volt megnézni.

— **Verseny tárgyalás.** A dévai m. kir. pénzügyigazgatóság részéről közhírre tétetik, hogy Szászváros városban folyó évi július hó 31-ikével szerződés lejárása folytán megszűnendő sönagyárudának betöltése végett írásbeli zárt ajánlatokat beadása utján 1906. évi június hó 19-én d. e. 8 órakor a pénzügyigazgatóság hivatalos helyiségében versenytárgyalás fog tartatni. A sönagyárudai rendszabály a hivatalos órák alatt az előadónál (IV. ügyosztály) megtekinthető.

— **Vas- és fémipari kiállítás Budapesten.** Érdekes világitó készüléket állított ki Fejér és Schmidt cég Budapesten (Eötvös-tét 2.), mely Szt. Erényi államtitkár érdeklődését is felkeltette. A „Lux” acetylén-gázfejlesztő készülék ez, mely a szabadalmazott adagoló (hengerkefe-rendszerű) készülék révén a robbanást teljesen kizárja. A gépek minden kezelés nélkül is teljesen megbízhatók s mikor a szabadalomtulajdonos a gép előnyeit magyarázta, az államtitkár megjegyezte, hogy e fontos találmány hivatva van az acetylén-világítás elleni ellenszenvet eloszlatni. A gép legkiválóbb előnyei az állandó nyomás és az egyenletes láng, mivel a carbid nem terheli a harangot. E mellett a gép kezelése nagyon egyszerű, ami az üzemi biztonságát nagyban emeli.

CSARNOK.

Egy vers története.

1. Adolár ifjú volt és a lelke lángolt. Üres óráiban verseket írt, teli óráiban pedig Irmát szerette, az egyszerű, de gömbölyű angyalt. Irma is szerette őt. És hogyan szerették egymást! Ez nem a hétköznapi lelkek langyos szerelme volt, hanem valami viharzó, gőzölgő, robogó érzés.

Igy szeretik egymást a gyorsvonatok, amelyek sötét éjszakákon, ismeretlen érzések hatása alatt, teljes erővel rotnak egymásnak, hogy elgörbülve, összerokadva zuhanjanak oldalra a sínekről.

2.

Ebből azonban nem lehet megélni!

Igaz, hogy Adolár verseket írt, de ezek a versek sohasem jelentek meg. Hónapokig heverték a különböző szerkesztőségek papirkosarainak a fenekén. És máshol is, nemcsak a papirkosarak fenekén.

— Ez nem helyes! — mondta egyszer Adolár.

— Valóban nem helyes! — mondta Irma, aki már meguntta azt, hogy kéziratokkal szaladgáljon a kiadókhoz.

Mert Adolár, mint büszke költő, akinek derogál az előszobázás, mindig Irmát szalasztotta a szerkesztőségekbe.

3.

— Nem értem, miért nem jelennek meg a verseim, — mondta Adolár, — pedig én nagy költő vagyok.

— Én sem értem.

— Talán rossz a kézírásom?

— Vagy talán rossz tentával írod?

— Avagy rossz tollal?

— Esetleg rossz papirosra?

Megállapodtak abban, hogy alighanem a papírban van a hiba. És Adolár finom papirost vett.

Merített papirost.

4.

Ez sem segített a dolgon.

A hollandi papiros sem.

A Wathman-féle sem.

A velin sem.

Sőt még maga a derék diósgyőri papiros sem lendítette föl Adolárt a Parnasszusra.

5.

Ekkor az egyszerű, de gömbölyű Irmának egy ötlete támadt.

— A legszebb papirosra még nem gondoltunk.

— Melyik az? — kérdezte a költő.

— Fehér és rózsaszínű, bársonyos és meleg.

— ??

— Az én bőröm!

— Hah! szólt a költő. Igazad van! De mennyire igazad van!

6.

Ezzel nyomban leült és egy rendkívüli szép költeményt írt Irma hátára. A költemény oly szép volt és olyan hosszú, hogy rá sem fért a kedves gyermek hátára, sőt a csipőire sem.

Adolár odairta a vers alá a nevét, azután gyönyörködve szemlélte a kéziratát. Hangosan elolvasta, kétszer, háromszor, négyszer. Talán ötödször is elolvasta volna, de Irma közbeszólt:

— Elég volt te marha, nem látod, hogy fádom?

7.

Irma elvitte a verset egy kiadóhoz.

A kiadó a vers szépségétől önkívületi állapotba esett. Aranytal fizette meg minden sorát.

— Soha ilyen szép költeményt — szólt lelkesen, mikor magához tért.

És becsöngette a szolgát.

— Ezt a kéziratot rögtön vigyék le a nyomdába és szedjék ki! — parancsolta Irmát levitték a nyomdába.

8.

A nyomdavezető mámorosan csapta össze a kezét. — Evek óta nem szedtem, — mondta nemes felbuzdulással — de ezt a gyönyörű kéziratot magam szedem ki.

Ezzel visszavonult a kézirattal egy fülkébe és kiszedte. Utóbb gazdagon megajándékozta a különös kézirat birtokosát.

Irma távozni akart.

9.

De időközben a kézirat bekerült a korrektorhoz.

— Itt valami sajtóhiba van — szólt ki a korrektor a nyomdába — kérem az eredeti kéziratot!

Erre Irmát beadták a korrektor szobájába.

A korrektor összehasonlította az eredeti kéziratot a szedéssel. Majd gazdagon megajándékozta a különös kézirat birtokosát.

Csak azután távozhattott Irma.

10.

A folyosón azonban eleje állt egy jól öltözött fiatal ember.

— Azt hallottam — mondta udvariasan — hogy nagysádnál van Adolár urnak, a híres költőnek egy verse ...

— Igen uram — mondta Irma pirulva.

— Én szenvedélyes kéziratgyűjtő vagyok ... Nem sajnálom sem pénzt, sem fáradságot ott, ahol egy ilyen becses ereklyének a megszerzéséről van szó ...

Irma nem habozott és megengedte, hogy a jól öltözött ur lemasolja a kéziratot.

11.

Végül visszatért Adolárhoz.

Az aranyak örült tömegét számlálta le az asztalra.

— Magyar költő még nem kapott versért ekkora honoráriumot — mondta Adolár boldogan.

— Ezentul mindennap írhat sz egy verset — szólt Irma, szintén boldogan.

— Minek? — szolt Adolár, Meglátod, hogy ebből az egyből megélnünk életünk végéig ...

12.

És igaza volt. Soha többet a tollat nem kellett kezébe vennie.

Ma két négyemeletes házuk van a köruton.

Felelős szerkesztő: Zádory Károly.

Kiadótulajdonos: Figuli Antal.

Alólírott háztulajdonosnál, Petrozsény községének központján Kossuth Lajos nevet viselő főutcájában lévő épületében, a főutca 2 nagy szoba, az udvarra néző egy előszoba, egy konyha és felpince, a folyosó alatt fűskamara; lakásul, 1906. évi július hó 1-től több évre bérbe kapható.

Üzleti helyiséggé is átalakítható a Kossuth Lajos főutca néző része az épületnek, mely esetben lakásul még további 2 udvari szoba, egy konyha, egy kamara és az egész pince-helyiség kiegészítő részét fogja képezni. A feltételek a tulajdonossal naponként déli 12 órakor megbeszélhetők.

Dombora László.

A petrozsényi vasuti vendéglőben

naponként friss **jegeskávé, fagy-**
lalt és különféle **sütemény** kapható

Vasár- és ünnepnapokon legjobb minőségű
friss csapolású **bajor-sört** szol-
gálok fel nagyra becsült vendé-
= = = geimnek. = = =

A perront virágokkal, disznóvénnyel di-
szítve kellemes tartózkodási, =
üdülési helylyé alakítom s fő-
törekvésem oda irányul, hogy
Petrozsény n. é. közönségének,
valamint az itt átutazóknak igényeit izletes
hideg- és meleg ételek s hami-
sitatlan tiszta és jó **italok** =
= kiszolgálásával kielégítsem. =

A n. é. közönség kegyes pártfogását kéri
= = mély tisztelettel: = =

Bózsa József,
vasuti vendéglős.

Kiadó lakás.

Petrozsényben, a Malea- és Mátyás-utcák kö-
zött levő házamból 2 szoba, konyha, pince és
egyéb melléképületekből álló lakás azonnal bérbe
kivehető.

Livazény, 1906. május hó.

Bocsáth Mihály, körjegyző.

Értesítés.

Van szerencsém a Petrozsény és Vidéke
n. é. közönségének b. tudomására hozni, hogy a
Weisz Rezső-féle házban, Kossuth Lajos-utca
758 sz. alatt a mai kor igényeinek teljesen meg-
felelő berendezéssel, valódi magyar-alföldi

oro sházi házi-kenyér

sütődét és saját földgázmotor-malmi lisztraktárt
nyitottam. Ugy a kenyér, mint a liszt jó minő-
ségeért felelősséget vállalok.

Petrozsény, 1906. május 18.

Tisztelettel

Faludy Károly,
földgázmotor malom-tulajdonos.

Egy jó családból való fiút tanoncnak órás
és ékszerész üzletbe felveszek.

Előnyös feltételek mellett.

RUBIN O. órás és ékszerész, **VULKÁN.**

Értesítés.

A petrozsényi volt urbéresi területen vadá-
szati és halászati bérletet Bogdán Sándor petro-
zsényi lakos bérelte ki.

Petrozsény, április hó.

Egy jóforgalmu vidéki vendéglőhöz óvadék-
képes vendéglős kerestetik, ki magyar, német,
román és lehetőleg a szláv nyelvet is érti. Cim:
Mandl Hermann, Lupény.

GARAI KÁROLY
ARADON.

Ajánl: **szalonna, zsirt** és minden hentes
árut a legjutányosabb árban.

A vevőközönség leg- fontosabb 10 kérdése!

I. Hol lehet férfi-, fiu- és gyermek egyszerű-
és finom ruhát a **legjutányosabb árban** kapni?

II. Hol lehet férfi-, női- és gyermek egyszerű
és finom box-sevrau-cipőt **olcsón** venni?

III. Hol lehet férfi-, női- és fiu-ingeket,
gallérokat, kézelőket, nyakkendőket **potom árban**
bevásárolni?

IV. Hol lehet nyári trikókat, férfi-, női- és
gyermek-harisnyát, uszó-nadrágokat **bámulatos ol-**
csón beszerezni?

V. Hol lehet férfi- és fiu-kalapokat; férfi-,
női- és gyermek-sapkákat **nagyon olcsón** venni?

VI. Hol lehet egyszerű- és finom kartono-
kat, batisztokat, delainokat, szöveteket, kanavász-
nakat és vásznakat, abroszok és szalvétákat, fej-
és zsebkendőket, törölközőket **potom árban** venni?

VII. Hol lehet egyszerű és finom paplanokat,
flanel-takarókat, szalmazsákokat és lepedőket **nem**
mindennapi árban venni?

VIII. Hol lehet fehér finom alsó szoknyá-
kat, kötényeket, női fürdő-ingeket **olcsón** be-
szerezni.

IX. Hol lehet kirajzolt és készen kivarrott
kézimunkát óriási választékban a **legolcsóbban** be-
vásárolni? **És végül:**

X. Hol lehet mosó- és blous-selymeket, pike
és áttört finom kelméket a **legjutányosabban** be-
vásárolni?

Aki ezen 10 fontos kérdésnek a feleletére
kiváncsi, forduljon haladéktalanul a

Lamm Fülöp-féle „Parti-Áruház“

Petrozsényben: Vulkánban:
Sórártár-féle házban, Huszerl-(mészáros)-féle házban,
hol szívesen és díjtalanul megadják a feleletet és
megmutatják melyik a **legolcsóbb** bevásárlási
forrás. Tisztelettel

petrozsényi és vulkáni
Parti Áruház.

Üzlet és lakás áthelyezés.

Van szerencsém Petrozsény és Vidéke n. é.
közönségének b. tudomására hozni, hogy ugy
lakásomat, mint kenyérsütőde (pék) üzletemet
f. hó 15-től a Hermann Adolf-féle házból a Kossuth
Lajos-utcaiban Fehér Ignác-féle házba he-
lyeztem át.

Ugyanitt egy butorozott szoba kiadó.

Petrozsény, 1906. május hó 11-én.

Bartalics János.

Eladó telkek.

Alulírottak Petrozsényben, a Kálváriahegyen köz-
vetlenül az ut mellett levő **416 □-öl telke**, melynek
hossza az élnkforgalmu közlekedési ut mentén 32 méter
s melyen egy bő és jó vízü kút is van, továbbá:

Ugyanott a kórház-kerttel határos 112 □-öl terü-
letű telke szabadkézből eladó.

TUTTE JÓZSEF, kéményseprő mester.

Figyelem!

Megbízható legjobb minőségű hirneves valódi
szepességi

lennvaszon és
damasztáru

minden nagyobb üzletben kapható.

A késmárki gyár bejegyzett védjegye

Késmárki gyártmány csak az, mely ezen védjeggyel v an ellátva.

HAZAI IPAR!

Papir-, rajz- és írószerraktár.

Van szerencsém Petrozsény és vidéke n. é. közönségének tiszte-
lettel tudomására adni, hogy 1893. év óta fennálló **papirkereskedésemet**
ezen szakba vágó cikkekkel dusan felszereltem s a legfokozottabb
igényeket pontosan s a legjutányosabban kielégítem. **Tanszerek, rajz-**
és íróeszközök nagy választékban állnak rendelkezésre s ezeket is leg-
olcsóbban árusítom el. A legegyszerűbbtől a legfinomabbig: **irodapapírok,**
levélpapírok, névjegyek, eljegyzési kártyák stb. kereskedésemben jutányos
árban kaphatók.

KÖNYVNYOMDA.

Midőn a kultura tért hódított
a Zsilvölgyben, Petrozsényben
nyomdát állítottam, majd hirlapot
indítottam, hogy a sajtó erejével
szolgáljam a hazafias törekvést.
A kezdet nehézségeivel küzdve
anyagi áldozatok meghozatalával
tartottam fenn s oda fejlesztet-
tem a nyomdát, hogy a legmesz-
szebb menő igényeket a legju-
tányosabban kielégíteni képes
vagyok; miért is a n. é. közön-
ség szíves támogatását kérem.

KÖNYVKÖTÉSZET.

A művelt közönség folyton
fokozódó igényeinek kielégíté-
sét szem előtt tartva
könyvkötészetet
rendeztem be s ebbe a szakmá-
ba vágó munkálatok teljesítését
megelégedésre s a legjutányo-
sabban elvállalom.

Tisztelettel:
FIGULI ANTAL.